

Diskusní text:

Zelenou ulici ano. Ale jakou, za čí peníze a před koho domem?

Autor: Ing. Marek Hekrlé, Ph.D.

Téma / komponenta: C3 „Zelená a modrá infrastruktura měst a obcí budoucnosti“

Datum: 22. 5. 2026

Když se mluví o modro-zelené infrastruktuře a hospodaření s dešťovou vodou, panuje na první pohled shoda: chceme více stromů, více stínu, více vody ve veřejném prostoru, méně přehřívání a méně betonu. Modro-zelená infrastruktura se proto v posledních letech dostala z odborných prezentací do adaptačních strategií, dotačních výzev i běžné obecní praxe, alespoň u větších měst.

Rostoucí zájem o zeleň a prvky hospodařící s vodou ale nesouvisí jen s klimatickými riziky. Souvisí také s modernizací veřejného prostoru, s tlakem obyvatel na lepší prostředí k životu, s rostoucí rolí krajinářských architektů, vodohospodářů a urbanistů a také s tím, že přibývá dobrých příkladů. V Česku mohou být inspirací například proměny veřejných prostranství pracující s dešťovou vodou, revitalizace parků s retenčními prvky nebo úpravy návsi a obecních pozemků popisované v publikacích zaměřených na modro-zelená města a zeleň a vodu ve městech i malých obcích (konkrétní příklady ukazuje např. publikace [Modrozelená města](#); a pro menší obce pak publikace [Zezeň a voda v malých obcích](#)). Ze zahraničí se často zmiňují například vídeňské úpravy ulic a veřejných prostorů zaměřené na stínění a ochlazování města nebo kodaňská řešení přívalových srážek, která kombinují vodohospodářskou funkci s kvalitním veřejným prostorem. Když jedna obec nebo městská část ukáže kvalitně upravenou návěs, park, školní zahradu nebo ulici, inspiruje tím ostatní. Někdy jde o praktickou potřebu, jindy i o prestiž, obraz obce navenek a politické téma.

Jenže právě zde začíná český paradox. Lidé většinou zelenější a příjemnější veřejný prostor chtějí. Ale ne vždy u sebe. A ne za každou cenu. Jakmile se debata přesune z obecné roviny k otázce „tady, v této ulici, na tomto pozemku, za tyto peníze“, začíná se projevat skutečná politika modro-zelené infrastruktury. Kdo zaplatí projekt? Kdo se o něj bude starat? Kdo přijde o parkovací místo? Kdo ponese riziko, že se opatření neosvědčí a přijde o politické body? Kdo bude komunikovat s hatery na sociálních sítích?

Shoda končí ve chvíli, kdy se mění konkrétní ulice

Tento diskusní článek vychází především z výzkumu veřejných preferencí k přírodě blízkým řešením v Praze a Litoměřicích ([Macháč, Hekrle & Brabec, 2025](#)), kde jsme zkoumali, jak lidé hodnotí 15 typů opatření a kolik jsou ochotni platit za zelenější ulici. Výsledky jsou na první pohled povzbudivé: lidé zelenější ulice chtějí a jsou ochotni za ně v hypotetické situaci připlatit. Detail ale ukazuje složitější příběh. Lidé nechtějí „jakoukoli zeleň“. Některá opatření se jim líbí, jiná vnímají rozpačitě nebo je odmítají, zejména pokud mají nést přímé náklady nebo pokud opatření zasahuje do každodenního fungování ulice.

To dobře odpovídá zkušenostem z obcí a měst v Česku. Modro-zelená infrastruktura není jen technický problém. Je to také otázka důvěry, osobního vysvětlování a vyjednávání kompromisu a rozdělení nákladů. A také otázka mentálních stereotypů: například toho, že debata o veřejném prostoru se u nás velmi rychle stočí k parkování.

Města a obce se snaží řešit stín, vodu, bezpečný pohyb, pobytovou kvalitu i zdravější prostředí. Zároveň ale žijí ve společnosti, kde je auto pro mnoho lidí samozřejmou součástí každodenního života, někdy i symbolem pohodlí, statusu a nezávislosti. Návrh ubrat několik parkovacích míst kvůli stromům nebo vsakování vody proto není vnímán jen jako technická změna. Často se chápe jako zásah do osobního

komfortu. Podobně jako jiné změny životního stylu může vyvolávat podezření, že někdo lidem „bere normální způsob života“. Právě proto je debata o modro-zelené infrastruktuře zároveň debatou o tom, jak má v současnosti vypadat obec nebo město, kde se lidem dobře žije – a jakou podobu má mít do budoucna. Zda kvalitu života spojujeme hlavně s pohodlím individuální dopravy a dostupností parkování, nebo také s kvalitním veřejným prostorem, stínem, vodou, bezpečným pohybem a možnostmi v ulici příjemně žít.

Chci to, ale ne u sebe

Výzkum v Praze a Litoměřicích ukázal, že obyvatelé obecně oceňují zeleň ve svém okolí. V experimentu byli ochotni platit za bydlení v zelenější ulici zhruba o 950 až 1 250 Kč měsíčně více, což odpovídalo přibližně o 12–17 % vyššímu nájmu. To je silný signál: kvalitní veřejný prostor s vegetací má pro lidi hodnotu, i když nejde o klasické zboží, které si kupují přímo.

Když jsme se ale podívali na konkrétní typy opatření, obraz se změnil. Respondenti pozitivně hodnotili tradiční a srozumitelnější prvky, například stromy, retenční jezírka, květinové záhony nebo zelené střechy z hlediska estetiky. Jinými slovy, líbilo se jim tyto prvky ve městě potkávat. Když jsme se jich ale ptali, zda by byli ochotni si za konkrétní typy opatření ve vlastní ulici připlatit, například formou vyššího nájmu, velká část prvků už byla jednoznačně odmítána.

To je důležité. Ve veřejné debatě se často říká, že „lidé chtějí více zeleně“. Ano, ale neznamená to automaticky souhlas s každým projektem. Lidé mohou chtít strom, ale ne před svým oknem, pokud jim vezme světlo. A nedej bože, když z něj dva týdny v roce padá listí nebo si v něm udělají hnízdo ptáci. Mohou chtít vsakování vody, ale ne, pokud se bojí horšího parkování. Mohou podporovat květinové záhony na náměstí, ale méně v ulici, kde řeší údržbu, hmyz, průchodnost nebo přehlednost. Mohou chtít vodu ve městě, ale nechtějí riziko komárů.

To neznamená, že veřejnost je pokrytecká nebo „proti přírodě“. Spíše se ukazuje, že obecná podpora se v konkrétním místě střetává s pohodlím, zvyky, vlastnictvím, obavami a každodenní rutinou. Modro-zelená infrastruktura proto nepředstavuje pouze technické či urbanistické řešení, ale také proces hledání společenské shody. A právě schopnost tuto shodu vytvářet je v našem prostředí stále ve fázi postupného rozvoje.

Hlavní problém tedy nezní, zda lidé chtějí modro-zelenou infrastrukturu. Většinou ano. Otázka zní: jakou, kde, za jaké peníze, kdo se o ni bude starat, zda omezí parkování a zda zasáhne do něčího pozemku nebo každodenního pohodlí. Tady vzniká prostor pro konflikty. Ne nutně proto, že veřejnost odmítá změnu klimatu nebo ochranu přírody. Často proto, že opatření mění zaběhnuté užívání místa. Bere parkování, zužuje dopravní prostor, vyžaduje péči, mění vzhled ulice nebo vstupuje do soukromých pozemků.

Nejde jen o zeleň. Jde o prostor, peníze a odpovědnost

Modro-zelená infrastruktura soutěží o stejný prostor jako doprava, parkování, inženýrské sítě, chodníky, předzahrádky, reklama, zásobování nebo požadavky správců komunikací. Ve městech proto

často není nejtěžší shodnout se na tom, že zeleň je důležitá. Nejtěžší je shodnout se, co má mít v konkrétním místě přednost.

Ulice je dobrý příklad. Není to jen technický koridor. Je to místo, kde se potkávají zájmy obyvatel, řidičů, chodců, obchodníků, správců sítí, vodohospodářů, urbanistů a politiků. Zadržování dešťové vody může z odborného pohledu dávat smysl, ale prakticky znamená upravit obruby, sklony, výsadbu, povrchy, technickou správu i režim údržby. Každá z těchto změn může narazit.

Podobně v krajině. Tůně, meze, remízky, zasakovací pásy nebo úpravy vodních toků často potřebují pozemky, které nejsou ve vlastnictví obce ani státu. Aktuální debata o suchu a povodních ([Slavíková, 2025](#)) ukazuje, že obnova krajiny naráží nejen na peníze, ale také na vlastnické vztahy, neochotu některých vlastníků, složitou byrokracii a slabé možnosti obcí i krajů prosadit opatření tam, kde jsou z hlediska vody nejlogičtější. V praxi je potřeba jednat s vlastníkem, vysvětlit mu dopady, dohodnout údržbu, nastavit odpovědnost, najít financování a často také přesvědčit sousedy, že změna nebude na jejich úkor.

A tak se stále spoléháme na druhé

Praxe v Česku zatím ukazuje, že modro-zelená infrastruktura je stále do velké míry tažena veřejným sektorem. Ne proto, že by soukromí vlastníci nebo firmy nemohli hrát důležitou roli, ale proto, že obce, kraje a veřejné instituce mají lepší přístup k dotačním programům, projektové přípravě a odborným sítím.

To potvrzuje i náš výzkum příjemců dotací na přírodě blízká opatření v Česku (Hekrle, 2026, v recenzi). Současné dotační programy umí pomoci těm, kteří už vědí, co chtějí, mají projektovou kapacitu a dokážou se v systému orientovat. Hůře ale zasahují aktéry, kteří jsou méně zkušení, nemají projektanta, nevědí, zda se opatření na jejich pozemek hodí, nebo se bojí administrativy.

Pokud chceme, aby se modro-zelená infrastruktura rozšířila mimo okruh připravených obcí, měst a aktivních žadatelů, nebude stačit vypsát další dotační titul. Bude potřeba řešit i předprojektovou fázi: kdo vlastníka osloví, kdo mu vysvětlí možnosti, kdo připraví jednoduchou variantu řešení, kdo pomůže s žádostí a kdo ponese odpovědnost za následnou péči.

Mnozí vlastníci mohou být ochotní, ale opatrní. Mohou mít špatnou zkušenost z předchozí komunikace s obcí nebo úřady. Mohou se bát dlouhodobých závazků, ztráty kontroly nad pozemkem, komplikací s hospodařením nebo toho, že někdo jiný rozhodne o jejich majetku. Pokud se s nimi začne mluvit až ve chvíli, kdy je projekt hotový a chybí jen souhlas, konflikt je téměř předprogramovaný.

Veřejnost: nejen podpořit, ale také nést konkrétní změnu

Veřejnost často podporuje zeleň obecně. Jak ale ukazuje náš výzkum preferencí, podpora se liší podle typu opatření, místa a nákladů. To je důležité pro participaci. Nestačí se ptát: „Chcete více zeleně?“ Většina lidí odpoví ano. Lepší otázky jsou: Jakou zeleň? Kde? Co má nahradit? Kdo se o ni bude starat? Jak ji kombinovat s parkováním? A kdo má zaplatit vyšší náklady?

Veřejnost by také neměla být oslovena jen kvůli souhlasu s hotovým návrhem. A veřejností zde nejsou jen obyvatelé dané ulice nebo obce. Patří sem i vlastníci pozemků, místní podnikatelé, správci areálů, developeři nebo firmy, které mohou být sami nositeli opatření – například tam, kde mají povinnost nebo motivaci vysazovat zeleň a zadržovat vodu. Má smysl je zapojit tam, kde se rozhoduje o prioritách, konfliktech a kompromisu. Ne vždy proto, aby veřejnost projekt sama navrhovala, ale aby obec a odborníci věděli, kde jsou citlivá místa. V praxi se často děje opak. Projekt se připraví mezi odborníky, úřadem a vedením obce. Veřejnosti se ukáže až ve chvíli, kdy už se spěchá na dotační termín, stavební povolení nebo začátek realizace. Pak se argumentuje, že „už není čas“ něco měnit. Jenže právě v takové chvíli se z participace stává spíš krizová komunikace. A lidé snadno získají pocit, že nemají ovlivnit projekt, ale jen dodatečně přijmout hotové rozhodnutí. Právě tehdy se často dostavuje i tzv. NIMBY efekt – tedy situace, kdy lidé obecně podporují určité opatření, ale odmítají ho ve chvíli, kdy se má realizovat přímo v jejich okolí. U modro-zelené infrastruktury by neměla být komunikace a participace jen dekorace. Je to způsob, jak včas zjistit, kde projekt narazí, jak předcházet konfliktům a jak ukazovat dobrá řešení, která mohou bořit zažitá stereotypy ([Povolná, Macháč & kol., 2023](#)).

O čem stojí diskutovat?

Modro-zelená infrastruktura není jen o tom, kolik stromů vysadíme nebo kolik vody zachytíme. Je to test toho, zda dokážeme měnit veřejný prostor způsobem, který skutečně zlepšuje stav životního prostředí, je technicky funkční, politicky obhajitelný, sociálně přijatelný a dlouhodobě udržitelný.

Pokud má být zelenější ulice víc než hezký obrázek ve strategii, musíme se bavit nejen o tom, co chceme přidat, ale také o tom, co jsme ochotni změnit. Kolik prostoru má v ulici patřit autům a kolik stromům, vodě a lidem? Jaký má být minimální standard zeleně v ulicích? Jaké typy modro-zelené infrastruktury jsou pro města skutečně přijatelné – a kde?

Stejně důležitá je otázka komunikace. Jak má vypadat minimální standard projednávání projektů modro-zelené infrastruktury? Kdy má obec veřejnost informovat, kdy ji skutečně zapojit a kdy má naopak převzít odpovědnost a rozhodnout na základě odborného návrhu? Jak mluvit s lidmi, kteří nejsou proti zeleni, ale bojí se ztráty parkování, složitější údržby, hmyzu, nepořádku nebo zásahu do vlastního pozemku?

A nakonec: jak nastavit pravidla a motivace tak, aby se modro-zelená infrastruktura nestala jen záležitostí několika připravených měst a osvědčených starostů? Jaká má být kombinace dobrovolnosti, finančních pobídek, poradenství a jasných zákonných požadavků? A jak postupně překonávat mentální bariéry, kvůli kterým si veřejný prostor často představujeme hlavně jako místo pro průjezd a parkování, ne jako prostředí, ve kterém se má dobře žít?

O těchto otázkách stojí za to vést otevřenou diskusi. Nejen mezi odborníky, ale také s širokou veřejností.

Zdroje:

Hekrle, M., Dubová, L., Louda, J. & Rybová, K. (2026, v recenzi). Subsidies for nature-based solutions: Recipients, motivations and readiness to act in Czechia. v recenzi v *Environmental Hazards*, od května 2026.

Hekrle, M., Sýkorová, M. & kol. (2026). Zeleň a voda v malých obcích: Průvodce inovativním přístupem k dešťové vodě, modrozelené infrastruktuře a veřejným prostranstvím. Dostupné z: www.cesmod.cz

Macháč, J., Hekrle, M., & Brabec, J. (2025). I want my street to be green, but not in just any way: exploring public preferences for nature-based solutions in two Czech cities. *Local Environment*, 1–23. <https://doi.org/10.1080/13549839.2025.2543311>

Macháč, J.; Hekrle, M. & kol. (2022). Modrozelená města: Příklady adaptačních opatření v ČR a jejich ekonomické hodnocení. Ústí nad Labem: Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku (IEEP). ISBN 978-80-7561-405-6. 86 stran. Dostupné z: <https://www.ieep.cz/modrozelenamesta-priklady-adaptacnich-opatreni-v-cr-a-jejich-ekonomicke-hodnoceni/>

Povolná, L, Macháč, J. & kol. (2023). OBCE MLUVÍ O VODĚ: Pravidla a postupy pro komunikaci vybraných opatření na hospodaření s dešťovou vodou mezi místní samosprávou a veřejností. Dostupné z: <https://www.ieep.cz/obce-mluvi-o-vode/>

Slavíková, L. (2025). Český boj se suchem a povodněmi naráží, vlastníci půdy odmítají klíčové úpravy. Seznam zprávy. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-cesky-boj-se-suchem-a-povodnemi-narazi-vlastnici-pudy-odmitaji-klicove-upravy-294190>